

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладні соціальні дослідження

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: доц. Світлана САЛЬНІКОВА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник(и):

Світлана САЛЬНІКОВА, к. соц. н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

(підпис) Микола СИДОРОВ

Протокол № 11 від «30» серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів з методологією та методиками вимірювання основних понять з різних сфер життєдіяльності суспільств в рамках конкретних соціальних досліджень задля розширення спектру методик та практик їх застосування у подальшій практичній роботі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- досвід розробки програми соціологічного дослідження;
- володіння методами обробки та аналізу даних, зокрема такими як кореляційний аналіз, факторний аналіз та інші;
- робота у статистичних пакетах з обробки і аналізу даних, зокрема SPSS;
- досвід роботи із вторинними даними, у тому числі послугоування банками даних та даними міжнародних соціальних проєктів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Прикладні соціальні дослідження» є дисципліною вільного вибору студентів у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти за освітньою програмою “Соціологія” (Вибір з блоку «Прикладні соціологічні дослідження»). Вона зорієнтована на вдосконалення певних фахових умінь та навичок у студентів-соціологів як майбутніх дослідників і / або аналітиків. В рамках дисципліни основна увага приділяється методологічному та методичному забезпеченню соціальних проєктів, які покривають різні сфери життєдіяльності суспільств, зокрема йдеться про можливості застосування уже наявних методик у професійній діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі):

- розуміння методології прикладних соціальних досліджень, методичних особливостей використання та аналізу даних;
- знання основних методологічних підходів з предметного дослідження певних сфер життєдіяльності суспільств(-а), зокрема у порівняльному вивченні;
- розвиток практичних навичок студентів щодо пошуку та обґрунтування методик вимірювання соціальних показників відповідно до програми дослідження;
- вміння підготувати звітні матеріали, презентаційні та публікаційні, за результатами дослідження з використанням даних і/та методик, застосованих у конкретних сферах життєдіяльності суспільств(-а).

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів (СК04);
- Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження (СК05).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Методологія прикладних соціальних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна і контрольна роботи	Усна доповідь	10
2.1	Опрацювання даних соціальних проєктів, пошук дослідницьких проєктів з теми	Лекція, практичні заняття, самостійна і контрольна роботи	Практичні завдання*	20
2.2	Інтерпретація результатів вимірювання соціальних показників	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	20
3.1	Презентація результату конкретного дослідження з вивчення сфери життєдіяльності, у т.ч. із застосуванням методик і/або даних локальних та міжнародних проєктів	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	20
4.1	Підготовка публікацій за результатами прикладного соціального дослідження	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	30

* у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)					
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації (PH07)		+		+	+
Вміти розробляти програму соціологічного дослідження (PH09)	+		+		
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів (PH10)		+		+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота (одна, є обов'язковою), КР: PH1.1, PH2.1, PH2.2 – 8 балів / 10 балів
2. Самостійна робота (одна, є обов'язковою), СР: PH2.1, PH2.2, PH3.1, PH4.1 – 12 балів / 16 балів
3. Робота на практичних заняттях PH1.1, PH2.1, PH2.2, PH3.1 – 16 балів / 34 бали

- підсумкове оцінювання – іспит, PH1.1, PH2.2, PH3.1.

- умови допуску до підсумкового оцінювання:

Всі обов'язкові форми семестрового оцінювання мають бути складені з оцінкою, що є не меншою ніж 60% від максимальної оцінки для відповідної форми оцінювання. Таким чином сумарна оцінка за всіма формами семестрового оцінювання має бути не менше ніж 36 балів (60% від максимальної оцінки у 60 балів). Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів, повторне складання контрольної роботи, виконання самостійної роботи і частини невиконаних раніше завдань для підготовки до практичних занять, є обов'язковим для одержання допуску до іспиту.

7.2 Організація оцінювання:

1. Контрольна робота – КР проводиться після теми 3.
2. Самостійна робота – СР вимагає комплексу знань і проводиться після теми 8, проте завдання студенти отримують напередодні вивчення теми 4, робота має бути представлена на кафедрі за 1 тиждень до початку сесії.
3. Робота на практичних заняттях (теми 1-8) – протягом семестру.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

Номер та назва теми	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
1. Соціальні проєкти: локальні vs міжнародні			
1. Соціальні проєкти: мета, особливості збору і презентації даних, інформаційний супровід. Переваги та обмеження соціальних досліджень	4	4	6
2. Методологія порівняльних соціальних досліджень: чи важлива теорія, якщо є методика?	2	4	8
3. Методики: вимірювання та інтеграція даних, апробації та валідація. Пошук варіацій	2	4	8
2. Вивчаємо сфери життєдіяльності			
4. Сфера вищої освіти: оцінювання якості викладання навчальних дисциплін, освітнього середовища, освітніх послуг, університетські рейтинги тощо	4	6	8
5. Релігія і релігійність: варіація методик і показників. Релігія і політика: чи є зв'язок?	4	4	8
6. Сфера охорони здоров'я і соціальне самопочуття	4	4	8
7. Ціннісно-нормативна система суспільства	2	4	6
8. Міські та регіональні дослідження. Концепція сталого розвитку як рамковий документ прикладних досліджень	4	4	8
Всього годин	26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 26 год.

Практичні заняття - 34 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Андросюк, Г., Штик, О. (2014). Соціальне здоров'я українського суспільства. *Соціологічні студії*, 1 (4), 69-76.
2. Дембський, С. (2017). Інтегральний індекс соціального самопочуття: альтернативний підхід. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. № 4, 109-129.
3. Панина, Н.В. (2012). Избранные труды по социологии : в трех томах. Том II. Теория, методы и результаты социологического исследования образа жизни, психологического состояния и социального самочувствия населения / Сост. и ред. Е. И. Головаха. Киев: Институт социологии НАН Украины, 43-78.
4. Сальнікова, С. А. (2013). Порівняння вітчизняних та зарубіжних підходів до виокремлення показників релігійності. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна / Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*, 1053, С. 39–43.
5. Сальнікова, С. А. (2010). Багаторівневе моделювання як аналітична стратегія вимірювання релігійності. *Методологія, теорія і практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*, 16, 222–229.
6. Сальнікова, С., Мурадян, О., Сидоров, М. (2020). Міжнародні макросоціальні показники як аналітичні інструменти в соціології. *Соціологічні студії*. 2 (17), 41–54. DOI: 10.29038/2306-3971-2020-02-41-54

7. Сальнікова, С., Мурадян, О., Яшкіна Д. (2021). Міжнародні макросоціальні показники: потенціал соціологічної компаративістики. *Соціологічні студії*, 2 (19), 63–78. DOI: <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2021-02-63-78>
8. Blagojević, D., Nagy, I., Lukić, A., & Tešić, D. (2020). Adaptation to climate changes through theories of urban development. *Deturope*. 12 (3), 37-57. URL: https://www.deturope.eu/img/upload/content_1203202004.pdf
9. McDowell, Ian (2019). Social Health. *Encyclopedia of Public Health*. Retrieved December 23, 2019 from <https://www.encyclopedia.com/education/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/social-health>
10. Salnikova, S. (2017). Social Well-Being the Residents of Lutsk: About What Monitoring Data Say. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*, No 2, 105–118.
11. Sydorov, M., Salnikova, S. (2021). SERVQUAL Model in HEI Monitoring Survey as a Part of quality Assurance Policy. *Advances in Economics, Business and Management Research*, Atlantis Press, Vol. 170, 204–209. DOI: <https://dx.doi.org/10.2991/aebmr.k.210320.036> URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/eler-21/125954378>
12. Vallier, K. (2019). *Social and Political Trust: concepts, causes and consequences*, Washington, Niskanen Center, 16 p. URL: <https://www.niskanencenter.org/social-and-political-trust-concepts-causes-and-consequences/>
13. Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research, *The Journal of Marketing*, 49(4), 41-50. DOI: 10.1177/002224298504900403

Додаткова:

1. Keune, Maarten. Regions, Regional Institutions and Regional Development, SEED WORKING PAPER, 16: *Series on Globalization, Area-based Enterprise Development and Employment*, International Labour Office Geneva. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_seed/documents/publication/wcms_117717.pdf
2. Salnikova, S., Matsyuk, O. (2012). Political Participation: Conceptual Designs, Methods of Measurement. *Sociological Studios*. No. 1, 87–92.
3. Strachan, A.L. (2017). *Methods of monitoring and evaluating local government performance*. GSDRC Helpdesk Research Report. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham. URL: https://gsdrc.org/wp-content/uploads/2018/03/ME_methods_for_local_governance.pdf
4. Сальнікова, С. Тимчук, Т. (2017). Громадсько-політична активність населення європейських країн. *Соціологічні студії*. № 1(10), 26–35. DOI: 10.29038/2306-3971-2017-01-26-35
5. Oliinyk, O. V., Lyasota, L. I. (2018). Problem of measurement of efficiency of propaganda (on the example of using of the index of effectiveness of the russian propaganda in Ukraine). *Grani*. 21(4), 40-46.

Додаткові Інтернет-ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Індекс здоров'я. Україна. URL: <http://health-index.com.ua/>
3. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
4. Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/>
5. European Social Survey. URL: www.europeansocialsurvey.org
6. World Health Organization. URL: <https://www.who.int/whr/>